5158 — 1883 ԱՊՐԻԼ 15 ՇԻՄԱՍ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ. 1883 ԱՊՐԻԼ 27 ՇԻՄԱՍ. Ն. 5158

30 ՓԱՐ.

Անկախության Էջերեր

30 ՓԱՐ.

ՄԻՆՍՏԻՆ ԷՐՇԻԵԱՍ

24 ԻՆՆՇԻՆ ՍԷՆԷ

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻԵԱՋ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀՐԱԳԼԷՆԻՍԱՆ 10

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱԽՐԸ 30

ԹԷԼԵԳՐԱՖ

Լոնտրա 25 ապրիլ

Թունա մէսէլէսինէ տայիր թէշքիլ օլունան գոնֆէրանս թարաֆքնտան թանգիմ օլունան մուահէտէնին, տինքի կիւն սիֆէրա թարաֆքնտան իմզալանմրշ օլուղու, սուրէթի մէվուգէտէ բիմահէթ օլունուեօր։

Խարթուժան ալընան պիր թէլկրաֆնամէնին մատէրնէ կէօրէ, Սուատան էշղբեասը, Տէվինէնէ հիւճիւմ իթմիշլէր իսէտ, թարա վէ թէպեբտ օլունմուշլար տբր։

Ժէնէրալ Հիքս, Նիլ ճիհէթինտէն վէ Սիւլէյման բաշա տախի տիկէր ճիհէթտէն էշղբեա իզէրինէ հիւճիւմ իթմէկէ հազըրլանմագտա իմիշլէր։

Աթինա 25 ապրիլ

Դրալիչա, մայիսին ալթընճը կիւնիւ Մօսկուասա միւթէվէճիհէն հարէքէթ իսէճէք տիր։

Միւշարիւէյհանէն Իթթանպօլտան միւրուր իթմէսի միւհիմմէտիր։

Պուլկարիսթան բրէնսի, մայիսին իքինճի կիւնիւ պուրուսա պէքլէնիլիօր։ Պիւթիւք թէատրիքեաթ իճրա օլունմագտա տբր։

Եանան գրալընէն ազրապարը օլան Տանիմարգալը բրէնսէր, պու կիւն Գօբէնհաեա միւթէվէճիհէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

Եաֆա 25 ապրիլ

Պուլկարիսթան բրէնսի վէ պիրատէրի, վէ մաեթինտէ պուլունան զէվաթ, պու կիւն պուրսաեա մուվասէլէթ իթմիշլէր տիր, վէ պու ազշամ տախի Գուասու շէրիֆէ կիտէճէքլէր տիր։

Բարիս 25 ապրիլ

Եիւզտէ պէշ ֆայիզի էսհամը, եիւզտէ տէօրթ պուչուղա թէնզիլի մատտէսինէ տայիր մէճլիսի մէպուսան թարաֆքնտան գապուլ օլունան նիզամնամէ լայիհասը, եարբն մէճլիսի աեանսա թահթը միւզաքէրէեէ ալընաճագ տբր։

Գահիրէ 25 ապրիլ

Մըսրը մաթպուաթը, լօրա Տիւֆէրինին լայիհասընա շէֆատէն ի թիրազ իսթեօրլար։

ՏԱԽԻԼԻՅԵԷ

Ֆար տիւ Պօսֆօրուն պէեանընա կէօրէ, տիւմէլի ֆէխիմէ սիֆէրասը, ճէպէլի Լիպնան մութասարրըֆլըղընա թայէին օլունաճագ զաթ հազզընտա, պէյնէրինտէ մուվաֆֆագաթ հասբլ օլտուզտան սոնրա, մէճլիսի միւքեալէմէ ագտընա զատար վիրմիշլէր տիր։

Պինապէրին սիֆէրա, միւզաքէրաթը էվվէլիյէ իշին, պու կիւն եախօտ եարբն, Ֆրանսա սէֆարէթխանէսինէ իճթիմա իսէճէքլէր տիր։

Ժուրնալ տը Գոնսթանթինօբլ տիեօր քի, Ֆրանսա էլչիսի Մարգի տը Նօալ ճէնապէրի թարաֆքնտան, ճէպէլի Լիպնանըն սապըգ մութասարրըֆը Բիւքէմ բաշանըն միւտէթի մէէմուրիյէթի իսթամպուլմասընտան տօրսեբ սէրտ օլունան պաղը միհմալատի իզէրինէ, սէֆիրի միշարիւէյհ իլէ Պապը Ալի պէյինտէ միւպահեսէթ զուհուր իթմիշ օլտուղու, պաղը արաճիֆ նէջը իսէն քիմսէնէլէր թարաֆքնտան չայի օլմուշ տուր։

Միւպահեսէթի մէրվիրէէնին տալը օլմահբպ, հիւբրիմէթի Օէնիյէ իլէ Ֆրանսա սէֆիրի պէյնինտէ ճէրէեան իսէն միւնասէպաթ, սուրէթի մահթուպէտէ տիր։ Ճէպէլի Լիպնան մութասարրըֆընը գարիպէն թայինիլիյէ, Ինկիլիզրանը պու խուսուստա մոմխալիֆէթտէն ֆէրագրի իսէճէկի պաղը տիբլոմասի տէվայիրինտէ զանն օլունմագտա տբր։

—Եարգի Բումէլի վալիսի Ալէգօ բաշա հազրէթլէրինին, էվրօբաեա կիրմէք իւզրէ թայէպ իմմիշ օլտուղու մէէզունիյէթի Պապը Ալի ճանիպի սամիմինտէն իմա պուրուլմուշ օլմաղա, միշարիւէյհ Վիէննա թարիգիյէ Բարիսէ աղիմէթ իսէճէք իմիշ։

—Տիւնքի կիւն, Ավթրիա գումբանիասը վաբօրարընտան Ֆրանսա նամ վաբօր իլէ, Իթալիա ժէնէրալարընտան ժէնէրալ Թուր, Վիէննատան, վէ Ֆրանսա գոնթարընտան Գոնթ Գոնսթանթինի իլէ, տիկէր պիր զաչ Ավթրիալը վէ Ալմանիալը պին պաշբար, Վարնա թարիգիյէ չէհրիմիզէ կէլմիշլէր տիր։

—Շիրքէթի խայրիյէնին պիտայէթի թէէսիսինտէն շինմիսէ գատար, հասբլանմբնտան, Շէհիր էմանէթինէ պիր մրգտարը մուայէն չէյ վէրմէսի իմիթեազ ֆէրմանընտա օլտուղու հալտէ, շիրքէթին մէզբուր մէպալիղի վիրմէտիկինտէն, պիր միւտաէթտէն պէրու էմանէթ իլէ շիրքէթ պէյնինտէ, պունուն մուհաքէմէսի ճէրէեան իմիքտէ իսի։ Վիրիլէն մալիմանթա նազարէն. շիրքէթ մէպաղը մէզպուրու վիրիպ վիրմէմէք տավասընտա մահքիմ ալէյհ օլտուղունտան, մէպալիղի մահքիմ պիհէ մուգապիլպուտէքա Ամլիյէ նէզարէթի իճրա մէէմուրիյէթինտէն Շէհիր էմանէթի նամընա օլարագ, քէօբրիունիւն իսկիլատար ճիհէթի իսկէլէսիյլէ, իսկիլատար հասբլանմբ, տիւնքի կիւնտէն իթիբարէն թախթը հաճզա ալընմբշ տբր։ (Վ-էբ)

—Եունանը սապրգալը թագը մընտան Բանաեի իլէ Նիգօլի նամուն քիմսէլէր, էվվէլքի կիւն ուճ տէրէճէ սէրհօշ օլտուգլարը հալտէ, Գոմիսիոն խանընա կիրիպ, բասթ կէլտիքլէրինի իսկէմէյէ իլէ բաթագամբշլար, վէ պատէհու տէրտէսթ օլունուպ, մահալլի միւնասիպլէրինէ կէօնտէրիմիշլէր տիր։

—Մա մէՌունիյէ խապէր ալտըգբմբզա, վէ Օսմանլըճա զազէթալարտա օգունտուղունա կէօրէ, միւղա եիկիրմինճի տայիրէյի պէլէտիյէ ըէյիսի Օէլեան էֆէնտի, Ատանա թիճարէթի մահքէմէսի բիեաէթինէ թայինի պուրրումուշ տուր։

Էֆէնտիի միւմիլէյհ, մէղբիւր միւղա եիկիրմինճի տայիրէյի պէլէտիյէ բիեաէթի հէնկեամընտա, կէրէք ատաքիրի Շահանէեէ, վէ կէրէք միւհաճիրինէ, ֆախրի օլարագ խբտմէթի իթթիքտէն պաշղա, միւղա գավայիմ գօմիսիօնունտա տախի ադա պուլունմուշ օլուպ, վէ պու խբտմէթլէրիյէ իսէ, իմէրայի ատաքիրի Շահանէ, վէ Շէհիր էմանէթի ճէլիլէսի, վէ վագթիյէ գավայիմ գօմիսիօնու բէյիսի պուլունան տէվլէթլու Ապիտին բաշա հազրէթլէրի թարաֆիրընտան թագտիր ու թաստիգ պույրուլտուղունտան, պու վէճհ իլէ նայիլի իլթիֆատ օլմուշ տուր։

Օէլեան էֆէնտի, բայիթախթըմզ պիրինճի սընբֆ տավա վէքիլլէրինտէն օլուպ, վէ օն իչ սէնէտէն պէրու իսէ, պու իշ իլէ մէշղուլ պուլունմագտա տբր։

—Տիւնքի կիւն պուղտայ եիւքիւ պիր Ինկիլիզ վաբօրու, Իպրայիլտէն կէլիպ Գապաթաշ էօնլունտէ տէմիր աթմագ իսթէմիշ իսէտէ, հէր նասրլա տէմիր թութտուրմատը ղը ճիհէթլէ, սուրբքն ադընթքըբյա սիւրիւլիւպ, Թէրճան նամ տիկէր պիր Ինկիլիզ վաբօրունուն իւզէրինէ տիւշիւ կիւնտէն, օրթասընտաքի տէմիր լէվհա գբրըլբպ սու ալմահա պաշլատբղընը գարտան կէօրիւքտէ, տէրհալ վաբօրա եօլ վիրիպ, Հարէմ իսքէլէսի բիշկեահընտա դարահա օթուրթմուշ տուր։

Մէղբիւր վագատա, Թէրճան վաբօրունա հիչ պիր զարար վէ զիեան օլմատբղը կիպի, չաթան վաբօրտաքի քիմսէլէրտէ տէ ճանճա պիր զայեաթ վուգու պուլմամբշ տբր։

—Տիւնքի կիւն, էյլեուպտա խանէնին պիրիսինէ գունտագ պրագզըմբշ օտուղու սէպէպինէ, հէման աթէշ ալմագ իւզրէ իքէն, տէրհալ եէթիշիլիպ պասթըբլըբղը իշիտիլմիշ տիր։

—Տէրգօստան Պէյօղլունա կէթիրիմէքտէ օլան սու եօլունտա ամէլէլիք իթմէքտէ օլան Ալի նամ քիմսէնէ իլէ, արգատաշը Մարգօնուն իւզէրինէ, տէրին պիր եէրտէ գաղմագտա օլտուգլարը հալտէ, թօրբագլար եըգըլարագ, Ալինին տէրհալ վէֆատ իթտիկի, վէ Մարգօնուն տախի եարալանմբշ օլտուղու հալտէ չըգարըլմըղը խապէր ալընմբշ տբր։

—Տիւնքի կիւն, Ամերիկա գումբանիասը Ֆրանսա նամ վաբօր իլէ, Իտ

Կէչէն կիւնքի Ռուսիա իմբէրաթօրու հաղրէթլէրինին թաճ կիյինմէ զինէթլէրի էրմէնիճէ պէնտինին, Թիւրքճէսի տախի Աւեստաբերտէ տէրճ իտիլիպ, վէ էրմէնիճէ անլամաեան զամբար մէմուն օլաճաղլարընտան, անը տախի արնէն տէրճ իտէրիպ։

ՌՈՒՍԻԱ ԻՄՓԷՐԱԹՕՐՈՒՆՈՒՆ ԹԱՃ ԳՕՆՄԱՍԸ ԸՆՍՄԻ

Պիր գաչ այ էվվել սատտար էտէն ֆէրմանը իմիէրաթօրի մուճիպինճէ, Ռուսիա իմբէրաթօրուտնուն թաճ գօնմաք ընսմի, պու սէնէ Աօքրատտա իճրա օլունաճակ տրր։ Տիւնեատա Ռուս իմբէրաթօրլարընը թաճ գօնմասը ընսմի գատար սալթանաթլը վէ տէպտէպէի պիր ընսմ տահա օլմատըղընտան, պու խուսուստա մուֆասալճա մալիմաթ իթասընը միւնասիպ սանարըզ։

Ռուսիա իմբէրաթօրու, թաճ գօնմազտան, կէօյա սապիլիք հալինտէ պուլունուպ, պիհագգըն տէյիլ, պէլքի իբրատէն մէմլէքէթին զիմամը իտարէսի օնուն եէտինէ թէսլիմ օլունուր։ Իմբէրաթօր պու հալէ իլանը հարպ էթմէյէ, եախոտ սուլհ մուահհէտէսի ազատ իյլէմէեէ միւզթէտիր տէյիր տիր. սէրայտա թախթ օտասընա կիրէմէզ, վէ քիմսէյէ պիրինճի բիթպէտէն նէշան վերէմէզ։ Իմբէրաթօր թաճ գօնմասըզճա, հէյէթի վիւքէլա, հիւքիւմէթէ նիւեապէթ էտէր, վէ վիւքէլատան իքի զաթըն իմզասը պուլունմասըզճա, իմբէրաթօրուն ֆէրմանլարը հիւքմսիւզ օլուր։ Պու էնատէ իմբէրաթօր, թաճ գօնմուշ իմբէրաթօրլարա մախսուս օլան էլլի ալթը էլզապ վերիլմէյիպ, օնա սալթ Ալէքսանտր վէլէսի Ալէքսանտր թէսմիյէ օլունուր, վէ սալթ նէզաքէթ ու թազիմ իչին, Ռուսիա իմբէրաթօրու տէնիլիր։ Հալ պէօյլէ օլսրազ, Ռուսիա իմբէրաթօրլարընը թաճ գօնմազ ընսմինին իճրասընը, միւմքին մէրթէպէ թաճիլ էյլէտիքլէրի ճաճալիպ տէյիլ տիր։ Շիմտիյէ գատար Ռուսիա թախթընա ճիւլուս էտէն իմբէրաթօրլար էքսէրիյա, սէլէֆիլէրինին վէֆաթընտան սոնկրա, իքի այ զարֆընտա թաճ գօնմազ ընսմինի իճրա էթմիշլէր տիր։ Թախթը իմբէրաթօրիյէ ճիւլուս իտտասընտա պուլունան այրը այրը վարիսլէր զուհուր էթտիկի, իխթիլալ գօրգուսու կէօրինտիկի, եախոտ հիւքիւմէթին զասպ էտիլտիկի սըրալարտա, թաճ գօնմազ ընսմի ճէլէլ իլէ իճրա օլունմուշ տուր։ Թարիխտէն էօյրէնիրիզ քի, Պետրոսուն նաշը հէնուզ սօղումազտան, Կատարինէ միւմքին մէրթէպէ սիւրթիլէ Մօսքուայա եէթիշմէյէ շիմտապ իլէմիշ, վէ օրայա եէթիշտիկի կիւն թաճ գօնմազ ընսմինի իճրա էթտիրմիշ տիր, զիրա միւշարիլէյհա, պիր քէրրէ թաճ գօնտուղտան սոնկրա, արթըգ էմնիյէթի ու ալամէթտէ օլաճաղընը պիլիր իտի։ Միլիոնլարճա Ռուս քէօյլիւլէրի, իմբէրաթօրուն Մօսքուատա մէհ էտիլմէզտէն «Ալլահըն լութֆու իլէ զուարէթլու իմբէրաթօր» օլսուզունա ինանմազլար, թաճ գօնմամըշ վէ մէհ օլունմամըշ պիր իմբէրաթօր, էօյտիւքտէն սոնկրա տախի մէհնէտ ու մազամընա եաղըշըր ինթիրամ ու իղզէթ նայիլ օլմազ։ Իչքինճիւ Պետրոս իմբէրաթօր թաճ գօնմամըշ վէ մէհ օլունմամըշ օլսուզու իչիւն, ոնուն ճէհէտի ֆէթրասլարկուն իշգալէսինտէ, Ազիզ Պետրոս վէ Ազիզ Պօղոս քիլիսէսինտէ վազը իմբէրաթօր թիւրգէլէրինտէ տէֆն օլունմայըպ, Ազիզ Աթանաս նամ ատի պիր քիլիսէնին հավլիսինտէ տէֆն օլունմուշ տուր։ Թաճ գօնմամըշ օլան պաշգա իբի իմբէրաթօրլարընը նաշլարը, իճրասը միւթատ օլան ալայ իճրա օլունմազտըրը տէֆն էտիլմիշլէր տիր։

Թաճ գօնմազ ընսմինէ կէլէճէք օլան միւսաֆիրլէրին մայիմու օլսուպ, վազթընտա կէլէպիլմէլէրի իչիւն, մէղքիւր ընսմին իճրասընա միւթատալիզ օլան ֆէրմանը իմբէրաթօրինին, պիր գաչ այէվվել սուտտուր էթմէսի ատէթ օլմուշ տուր։ Սէրայի իմբէրաթօրի միւշիրի, իմբէրաթօրուն էմր ու իրատէսի իլէ, տօսթ հիւքմատարլարա, ճիւմհուրիյէթ ընէյիլէրինէ, վէ էճնէպի էրպապը սիրասէթինտէն ղէվաթը մէշհուրէյէ տավէթնամէլէր կէօնտէրիր։ Ռուսիանըն իմբէրաթօր խանէտանընա, ըուհպանլարա, զատէկեանա, իւմէրայի ատկէրիյէյէ, մէմուրինի քիրատա, վալիլէրէ, հաքիմլէրէ, վէ գասապա վէ քէօյլէրին միւտիրլէրինէ, վէ մուխթարլարընա, թաճ գօնմազ ընսմինտէ հաղրը պուլունմազ իչիւն, տավէթնամէ տէյիլ, անճազ էմրնամէլէր կէօնտէրիլիր։ Թաճ գօնմազ ընսմի շիմտիյէ գատար, տալիմա Մօսքուատա Ռուսին հիսարը տախիլինտէ վազը պիր քիլիսէտէ իճրա օլունմուշ տուր։ Պու ընսմ միւնասէպէթիյլէ, Մօսքուատա հէր պինանը իչգաթ պօեա իլէ պօեատրլմասընա տայիր էսկիտէն գալմա պիր էմր վար տրր լաքին, Մօսքուա էհալիսի, պէօյլէ պիր էմր օլուպ օլմատըղընա տալա պազմայարագ, պիր գաչ հաֆթա էվվէլինտէն, քէնտի շէհրլէրինինտէգ ևին էթմէյէ պաշլարլար։ Տավէթլի օլան հիւքմատարլար, բրէնղէր, վէ էճնէպի էրպապը սիեասէթ, սէրայտա միւսաֆիր էտիլիրլէր, էմմա պու միւնասէպէթլէ վիլայէթլէրտէն կէլէն Ռուս զատէկեանը, տօս տողրու Մօսքուայը զատէկեանը գօնագլարընա, պէլքի տէ հիչ կէօրիպ թանը մատըզլարը զատէկեանը գօնագլարընա կիտէրէք միւսաֆիր օլուրլար. էճնէպիլէր իսէ, շէհր էմանէթի թարաֆընտան խասէթէն իսթիճար էտիլմիշ հօթէլլէրէ վէ էվլէրէ կիտէրլէր, վէ շէհրին մասրաֆը իլէ օրալարտա միւսաֆիր գապուլ օլունուրլար։ Իմբէրաթօրլարտան պաղըլարը, թաճ գօնմազ ընսմինին, Փէթրոպաւլկտա իճրա օլունմասընը արզու էթմիշլէր իսէտէ, ըուհպանլար, օլ ընսմին Մօսքուատան մատտա պաշգա եէրտէ իճրասը մէշրու օլամաեաճաղընը պէեան էթմիշլէր տիր։

Բրէմլին տէնիլէն մահէլլ, պիր թէք պինա տէյիլ, պիր շէհր, հէմ տէ միւսթահքէմ պիր շէհր տիր։ Բրէմլին եիւքսէքճէ պիր եէրտէ վազը օլուպ, եիւքսէք տիմարլար վէ գալէլէր իլէ մուհաթ, վէ պիր չօգ տէօնիմ վիւսաթընտա տրր։ Տիմարլարընը իչինտէ տէօրթ սէրայ, իչ ուլու քիլիսէ, ասատքիրի խասսա գըշլասը, վալինին գօնաղը, պիր տարիւֆիւնուն, վէ պիր չօգ մասմամբլար վար տրր։ Բրէմլինին տիմարլարը պէյազ, գալէլէրի զիմրիտա բէնկինտէ, իչերիյէ կիրիլճէք եէրլէրի կիլ բէնկինտէ, վէ ուլու քիլիսէլէրին տամլարը եալարգը օլսուգլարընտան, տիշարտան կէօրիւնիշիւ չօգ տիզդաթա չայան տրր։ Թաճ գօնմազ ընսմի իչիւն թէրթիպ էտիլէն ալայ, Բրէմլինտէն տէօրթ միլ մէսաֆէտէ վազը սիմարի գըշլասընտան պաշլար։

Բէմին իճրա օլունաճաղը կիւն սապահլայընը էրքէն, դրր ատիրա պին միլ օլան ալթմըշ նէֆէր միւնասիպկէր, սիմարի գըշլասը գարաուսու էօնիւնէ կէլիպ, պօրու չալարլար։ Միրալայ տիշարը չըղրպ միւնասիբլէրէ, քէնտինտէն նէ՞ խթէտիքլէրինի սիւալ էտէր։ Միրալայա, «Իմբէրաթօր էմր իտիյօր, արզատըզճա կէլ» տէյիր ճէվապ վերիլիր։ Պունուն իւզէրինէ, գափուլար աչըլըր, վէ պու տավէթէ պէքլէմէքտէ օլան ալայ, գօշարագ տիշարը չըղար, վէ միւնասիբլէրին արզասը սըրա կիտէր։ Միւնասիբլէր օրատան մըզրաղը ատաքիր գըշլասընա կիտէրլէր, վէ օրատատի ատաքիր տախտ, ալտեա գաթիլլրր։ Պատէհու, միւնասիբլէր տարիւֆիւնունա, օրատան տախտ բուհպանլարը թէճէմմիւ էթմիշ օլսուգլարը Ազիզ Նիկողայոս քիլիսէսինէ, օրատան տախտ հաքիմլէրին թէճէմմիւ էթմիշ օլսուգլարը մէհքէմէլէր էօնիւնէ, վէ օրատան զատէկեանընը, իւմէրայի ատկէրիյէնին, մէմուրինի միլքիյէնին, վէ չէհր էմինլէրինին, վէ մէմլէքէթին միխթէլիֆ թարաֆլարընտան կէլմիշ մէպուսլարը վէ սենատթեարլարընը թէճէմմիւ կիթմիշ օլսուգլարը մահալլէրէ կիտէրլէր, վէ օլ մահալլէրատէ պուլունան հէր սընրֆ քիմսէլէր, սըրա իլէ ալայա գաթըլըրլար։ Պէօյլէճէ ալայ կիտէրէք պէօյիւր, վէ ալայընը պաշը Բրէմլինէ եէթիշիր իքէն, նիհայէթի հալա շէհրին օլ պիր ուճունտա պուլունուր։ Ալայ Ազիզ Տիմիթրի գարուսու տէնիլէն գաբուեա եէթիշտիքտէ, օլ գաբու գարալը օլուր։ Միւնասիբլէր օրատա տուրարագ, պօրու չալարլար, վէ իշ գալէնին գօմանտանը իլէրի կէլէրէք, նէ խթէտիքլէրինի սիւալ իտէր։ Ալայ, «Իմբէրաթօրու խթէրիդ» տէյու նիտա իտէր։ Գօմանտան, «Իմբէրաթօրու նիչի՞ն խթէրսինիզ» տէյու թէքրար սիւալ իտէր, վէ ալայ, «գուվվէթիլէր արասընտա, էն գուվվէթլի օլմազ իւզրէ, օնուն պաշընա թաճ գօմազ իչին, օնու խթէրիդ» տէյու ճէվապ վերիր։ Վէ պունուն իւզէրինէ գաբուլար աչըլըրլար։

Օրատա Մօսգուա, Գազան, Նովկօրօտ, վէ Բրէֆ միթրօպօլիթլէրի, ալտեան պաշընա կէչէրլէր, վէ միւխթէլիֆ թարաֆլարտան կէլմիշ մէպուսան հէյէթլէրի իլէ պէրապէր, սարայա տողրու կիտէրլէր։ Պու հէյեթլէր Ռուս. Ռումանիալը, Գրրկըզ, Զինլի, Մինկրէլ, Պաշքիր, Լէհլի, Կիւրճի, Զէրքէս, Գալմուգ, Էրմէնի, Թիւրքմէն, Թախտար, Էսքիմօ, Աֆղան, Պուխարա. Էրզրանտալ, Մոնկոլ. Ֆինն, Ահմ, վէ Պուխարալը մէպուսլարտան իպարէթ օլուպ, մէպուսանընը ճիւմլէսի տախի, միլի գրեաֆէթլէրինի կիրինմիշ օլարագ, «Ալայտա հաղըր պուլունուրլար։ Միթրօպօլիթլէր իլէրի կիտէրէք, իմբէրաթօրու տիշարը կէլմէեէ տավէթ իտէրլէր։ Իմբէրաթօր խասսա ատաքիրի մկրատայա իւնիֆորմասը կիյինմիշ, վէ Ռուս քէօյլիւլէրի գարքսը էրգիսէսի կիյինմիշ օլան իմբէրաթօրիչայը գօրունա ալմըշ օլարագ, գարուտա կէօրիւնիր։ Իմբէրաթօր կէօրիւնիր կէօրիւնմէզ, մէպուսլար օնուն հուզուրունտա տիզ չէօքէրլեր, վէ իմբէրաթօր օնլարա, նէ խաթէտիքլէրինի սիւալ իտէր։ Մօսգուա միթրօպօլիթի, իմբէրաթօրուն մէհհ իսիլտիկինի կէօրմէք, վէ մահալլէրինէ ավտէթ իթտիքլէրինտէ, իմբէրաթօր, Բապպէն մէհհ իթտիկի օլսուզունու, վէ օնտան մատտա, պաշգասընա իթտաթ իթմէք ճայիզ օլմատըղընը. հէմշէհրիլէրինէ պիլտիրմէք իչին, ուզաղ մահալլէրատէն կէօնտէրիլմիշ մէպուսլար օլսուգլարընը պէեան իտէր։ Օրատան իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչա, բիսգօպօպար իլէ մէպուսլար օրթատան եիրիեէրէք, ճիւմլէսի պիրլիքտէ, ուլու քիլիսէեէ կիտէրլէր։

Քիլիսէեէ մուվասէլէթլէրինտէ։ Իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչա, փիսգօպօպարընը քիրսիլէրի եանընտա, տատի քիրսիլէր իւզէրինտէ օթուրարար, վէ իպատէթ իրզմէթի պաշլար։ Իրզմէթին իլք գըսմը իճրա օլունտուղտան սոնրա, միթրօպօլիթլէր, իմբէրաթօր իլէ իմբէրաթօրիչայը, ալթտան սաչաղլար իլէ թէկեին օլունմուշ, վէ իւզէրինէ Ռուսիանըն իքի պաշը գարաղուշ ընսմի իչէնիլմիշ օլան սայէպան ալթընա կէօթիրիլէր։ Վէ սայէպանընը ալթը եիւքսէքճէ պիր եէր օլուպ, օրատա Վլատիմիր Մոնոմախսուն մէշհուր թախթը վէ իմբէրաթօրիչա իչին ատի պիր սանտալյեէ, վէ իւսթիւնտէ Գոսթանթին Մոնոմախոս իմբ՛բաթօրուն ատասը վէ թաճը, պիր գըլըճ, վէ իչինէ գաղում քիրք կէչիրիլմիշ պիր հարմանի պուլունան պիր մատա վարտրր։ Զատէկեան ուլու քիլիսէնին ճէնուպի թարաֆընտան իչերի եիւրիւրլէր, վէ եիւքսէք եէրին էթրաֆընտա տիզիլէրէք, գըլըճլարընը սքեքրրպ, իմբէրաթօրուն այաղընա գօրլար։ Պատէհու, Գազան բիսգօպոսու, իմբէրաթօրա, հաղրգաթէն միւմին օլուպ օլմատըզընը, եիւքսէք սէսլէ սիւալ իտէր, վէ իմբէրաթօր, Բապպէն ատասընը վէ բէսուլլէրին իման իգրարը տէնիլէն իգրարը, սէօյլէմէքլէ, օլ սիւալա ճէվապ վերիր։ Պատէհու, բիսգօպոս էհալիսէ շու սիւալը իլատ իտէր. «էկէր ատանըզտան պիրիսի, Ալէքսանտր Ալէքսանտրօվիչին (վէ եախոտ սայիր նամատա պիր զաթը) Ալլահընը լութֆու ինանէթիյլէ, ճիւմլէ Ռուսլար, Մոսգուա, Քիէֆ, Վլատիմիր, վէ Նովկօրօտ իմբէրաթօրու վէ հիւքմատրը մութլագը օլուպ, վէ Գազան, Աստրախան, Լէհիսթան, Սիպիրիա, Բէհսան-Թավրիա, վէ Կրուզի Զարը, վէ Քըսգովկոսպատարը. վէ Իսմօլենսք, Լիթուանիա, Վոլհինիա, Փոտոլիա, վէ Ֆինլանտ Կրան տուգասը, վէ Եսթոնիա, Լիվոնիա, Գուրլանտ, Սէմիկալիա, Սամարէտէր, Պիէլոսթոք, Դորպիա, Ֆօէր, Իսկոր, Փէրմ, Վիաթգա, Գուլկարիսթան վէ մէմալիքի սայիրէ Փրէնսի. վէ Նովկորոտտաքի աշաղը էնալէթլէր, Զէրնիկօֆ, Բիաղան, Փոլթաս, Բոսթոֆ, Սարասլավ, Պիէլոսէրսք, Ուտորք, Օլտորսք, Բիսանիքս, Վիթէբսք, ՄՃիսէթի, վէ Շիմալի քեաֆքէյի տիրարլարընը Սահիպի վէ Կրան տուգասը. վէ Իվերսք,

Գասթօնիա, Գալաթիոնը, վէ էրմէնիսթան մէմլէքէթիին, Սահիպի մութլագըվէթիրյոնան սահիպի, վէ Նօրվէճ Վարիսի. վէ Իշլէզվիկ վէ Հոլշթան, Իսթօրմարնէ, Տիթմարբէ վէ Օրանպուրկ Տուգասը մէսհ վէ թէթվիճ օրունմասընա մանի օլուճագ պիր չէյ պիլիր իսէ, իլէրի կէլիպ, մանի սաեբլաճագ օլ շէյին նէ օլաուղունու սէօյլէսին, եախօտ միւէպպէտէն սիւքիւթ իթմին։ Միթրօբօլիթ պու սէօզիւ իւչ սէֆա թէքրարլար, վէ հիչ պիր իթիրազ իտէն պուլունմասընը հալտէ, էլլէրինի իմբէրաթօրուն պաշընա գօր, վէ իմբէրաթօր տէրհալ տիզ չէօքէր։ Պու սրրատա, Մօսգուա միթրօբօլիտի, մասանքն իւզէրինտէն իչի դագումու հարմանիի այբը, վէ տիզ չէօքմիշ օլան իմբէրաթօրուն իսթիւնէ սթարագ օնա, «Պու հարմանի սէնի սէթը վէ մուհաֆազա իթմիկի կիպի, սէն տախի էհալինի սէթը վէ մուհաֆազա էթ» տէր։ Իմբէրաթօր, «Ալլահըն ադը ու ինայէթիյէ, էտէճէյիմ, էտէճէյիմ, էտէճէյիմ» տէյիւ ճէվապ վիրիր, վէ միթրօբօլիթին էլինի էօքէր։ Պատէհու Նօվկօրօտ բիսգոպոսու, սասլը իմբէրաթօրան էլինէ վերէրէք, «Պու սասլը թուրան էլին, հագգսրզրդ իշլէտիկի կիւն, գուրուսուն» տէր, վէ իմբէրաթօր «էօյլէ օլսուն» տէյու ճէվապ վերիր։ Պատէհու, Ռիէֆ բիսգոպոսու, թաճը իմբէրաթօրուն պաշընա գօր։ Պու էմնատէ, իմբէրաթօրիչա զէվճինին ետանքնտա տիզ չէօքէր, վէ իմբէրաթօր օնու, հարմանխիյէ էօրթէր, թաճընը պիր գաչ տագբգա իմբէրաթօրիչանըն պաշը իւզերինտէ թուրթար, ֆագաթ, թաճը օնուն պաշընա գօյմադ։ Իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչա, պիր գաչ տագբգա տիզ չէօքէրէք, տէրին պիր սիւքիւթ իչինտէ տուա իտէրլէր, վէ տեղա գալգաբգալարընա, բիսգոպոսլար, ասբլգատէլէր, մէպուսլար, բուհպանլար վէ էհալի օնլարընն էօնինտէ տիզ չէօքիւպ, «Իմբէրաթօր, չօգ եաշա՝ տէյու նիտա իտէրլէր։ Տիշարտա պէքլէեէն պինէրճէ ատէմլէր, պու նիտալը թէքրարլարլար, միւնատիլէր պօրուլարընը չալարլար, թօրար ամբլբր, վէ չանլար չալընը։ Իմբէրաթօր, ճէօմատթա, տեղա գալգմասընը էմր իտէր, վէ թէքրար զատէկեան կէլիպ իմբէրաթօրուն էթրաֆընտա տիզիլիրլէր, վէ գըլըճլարընը իմբէրաթօրուն էլինտէն ալարլար։ Իմբէրաթօր գըլըճլարը վէրտիկի սրրատա, «պու գըլըճ վաթանընը տրր» տէր, վէ զատէկեանտան հէր պիրի. «Իմբէրաթօրուն տախի տիր» տէր։ Թրգմէթի բուհանիյէեէ թէքրար տէվամ օլունուր, վէ իմբէրաթօր եալընըզ օլարակ, միհրապա տօղրու կիտէր, վէ միհրապա կիրիկինտէ, ալիսուն գարուլար օնուն արգասընտան գարանը։ Օրատա իմբէրաթօր տշամի Բապպանիյէ միւլհակ օրուր, վէ Մօսգուա միթրօբօլիտի օնուն պաշընը, թուլունլարընը, կէօգ գարագալարընը, տուտագլարընը, պուրնունու, գուլագլարընը, կէօքսիւնիւ, վէ էլլերինի մէսհ իտիպ, «Իշթէ Բուհ իլ գուտսուն միհրիւ, պու սէնի էպտէն մուգատտաս սագլասըն» տէր։ Միհրապէն գարուլարը աչրլար, իմբէրաթօր զու հուբ իտէր. վէ ճէօմատթա, «Փիլ հագիգա սէն Բապպէն մէսհ իթտիկիսին» տիմէրլէ, օնու ալգրշլար։ Իմբէրաթօրիչա մագտիսէ տօղրու կիտիպ, զէվճի հուզուրունտա տիզ չէօքէր, վէ իմբէրաթօրուն էմրի իւզրէ, տեղա գալգբգ, իքիսի պիրիլիքտէ, գօլ գօլա վէրմիշ օլարակ, քիլիսէէն տիշարը չբգարլար։ Քիլիսէնին գաբուսունտա, օն իքի պէյազ ատ գօշուլու եալաբգը պիր արապա օլուպ, իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչա, օլարապատա պինէրլէր, իմբէրաթօրզատէլէր, վէ խանէտանը իմբէրաթօրիյէ մէնսուպ սայիր զատարը, էճնէպի հիւքմատարլար վէ միթէպէր միւսաֆիրլէր, սայիր սալթանատ ադրապալարընա պինէրլէր։ Ալայ Բրէմլինէ կէլտիկի կիպի կիթմէնէ պաշլար, վէ կիւզէլճէ տօնատարլմշ չէհրին իչինտէն, եավաշ եավաշ կէչիպ կիտէր Էսկի պիր ատէթ իւզրէ, իմբէրաթօրուն արապասը էթրաֆընտան սասքիրի խասսա եէրինէ Բուսթանքն էն միթէպէր ադիլէրինտէն, պէեաղար կիլինմիշ, վէ պաշլարընա չիչէքտէն թաճլար գօնմուշ օլան եիզնէֆէր կէնճ գրգլար կիտէրլէր։ Ագշամ պալօրը վէ սայիր շէնլիքլէր պաշլաերգ, օն պէշ կիւն գատար տէվամ իտէրլէր, վէ օնտան սոնրա իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչա, Բէթրեսպուրկա ավէթ իտէրլէր։ (Աօեռ-Բէջ)

ՎԱՆՏԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

Անցեալ օր Կեդրոնական վարժարան այցելելով. նորա ներկայ վիճակի վրայ առած տեղեկութիւն. ներս աւելորդ չեմ համարիր ծանօթացնել ընթերցողներուն ու նոցա ուշադրութիւնը հրաւիրել սոյն Վասպուրականի միակ բարեկարգ վարժարանի վրայ։ Այժմ քառասուն և հինգ աշակերտ կը յաճախէ նոյն վարժարանը, որոյմէ քսան և ինն համար իրենց ծնողք և բարերարներ կը վճարեն. տարեկան 492 (չորս հարիւր ինսուն երկու) արծաթի մէճիտ. մնացած քսան և վեց աշակերտաց համար ծնողները անկարող են վճարելու, բարերարներ եւս ցարդ երևած չեն, որով այդ աշակերտները ձրիապէս կը յաճախեն առ այժմ։ Ընթերցողները կարող են դատել թէ տարեկան 190 մէճիտով մի երկրորդական դպրոցի յատակիր ունեցող դպրոց մ'ինչպէս կարող է շարունակել. ուրեմն կրնան ներկայացունել թէ այսպիսի վարժարան մ'ար Մխիթարեանք. համար մեծ բեռ մը լինելով փակուելու, նոյն աղետալի վախճանն ալ կ'ունենայ երբ հիմա մէկ մայդու մը անձնական նեղ միջոցներով միայն կը շարունակուի և վերջապէս Տեսչին և ուսուցիչներուն (որ քնախորդ տարուան ուսուցիչներն են դարձեալ) անձնուիրութեան և համբերութեան սահման մը լինելով, անկէ անդին պիտի տեսնենք այս միակ դպրոցն ալ գոցուած վանի մէջ ոլորուն ուղղած էին երբեմն իրենց աչքերը ամենէն եռանդուն Հայ երիտասարդներ։

Այժմ ընթերցողներ որք կարդացած են Մանդուվէի էֆքեար և ուրիշ Գալոյ թերթեր անդ գրուած տեղեկութիւններէն դիտեն որ այս դպրոցը կարող է կանոնաւոր նախակրթարաններու համար ուսուցիչներ տալ որոյմէ կարող են օգտել թէ Մխիթարեանք և թէ տեղային վարժարաններ։ Հարկ չկայ խօսիլ զգացումներով մեռած Վանեցւոց վրայ որք մինչեւ իսկ իրենց ծխային նախակրթարանք բարւոքելու հոգ չեն տաներ որ ստակն ալ պատրաստ է։ Այս տեղ հարուստներ (որք թուով քիչ են և ընդհանրապէս վաշխառութեամբ առաջ եկած) իրենց ոսկիով կուրցած են, իսկ աղքատն իր թշուառութիւնը կ'ողբայ։

---

(406)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸՋԼԱՐ

—Վէյլեվ էօյլէ պիր թէատիր օլմուշ օլսա պիլէ, պէնճէ նէ վարտրը, —տէյի ճէվապ վիրտի Մաթիֆէ, —պէնճէ գօրգաճագ հիչ պիր շէյ եօգ տուր, իսթէր իսէ վարսրն էօյլէ օլմուշ օլսուն, —պէնիմ անընմ աչբգ տրը, —պէն իշ ատամբերմ, հէր գանդի իշտէ պիր քեար իւմիտի կէօրկէճէք օլուր իսէմ, օրտեա գօշմագլըղա հագդ ու սայահիյէթիմ վար տրը, օլ պապտէ քիմսէնին պէնտէն շիւբհէ իթմէկէ հագդը օլամազ, նաֆիյէ եէրտէ, օլ խուսուստա էսէֆ իթմէյինիզ...։

Մաթիֆէ օթուրմագտա օլտուղու եէշիկ մէշին դարլը օրան գօլթուղունտան տեղա գալգտր. չարգտրընը, պասթնաուու, էյտիվէնլէրինի, վէ տայիմա գօլթուղունտա թաշըմագտա օլտուղու, իչի քեաղզտ տօրու պուլունան գօճա պիր չիզտանընը ալտը։

—Էյ կիտի՞եօրմուսուն շիմտի, —տէյի սիւալ իթտի Բօզ։

—Էվվէթ. —չօգ կիճի՞քմէմ...— պիր սաաթտան սիզէ խապէրինի կէթիրիրիմ, պագալըմ սիկին իչին պիւյիւք պիր թէհլիքէ վա՞ր մը տրը, վէ էկէր վար իսէ, մէգքիւր թէհլիքէտէ գա՞նղի թարաֆտան կէլմէքտէ տիր... սէն պէնի պուրատա պէքլէսէն ֆէնա օրմազ, հա՞, նէ՞ տէրսին։

—Հալիյէ պէքլէեէճէկիմ տիր, գիրա, գաթէն եիւրիւմէկէ տէ մէճալում գալմամբշ տրը...—բէք ֆէնա պիր հալտէյիմ...։

—Մէրագ իթմէ, գայրէթ ալ, գայրէ՛թ...։

—Ղայրէթ ու ճէսարէթիմ պիթմիշ տիր...։

Մաթիֆէ, մէրգումէնի օրատա պրրագարագ էվտէն տիշարը չրգտր։

Արատան պիր սաաթ կէչէր կէչմէգ, եինէ ավտէթ իթտի։

Մէրգումէն լէհճէսինտէ, պիր էսէրի էնտիշէ հիւքմ իյլէմէքտէ իտի։

—Էյ ճանրմ, նէ՞ եարտրն պագալըմ, ատան չարուգ սէօյլէ քի, պիրագ գալամ բահաթ օլսուն, —տէտի Բօզ Նէֆէսի քէսիլէրէք, —նա՞սրլ. մուվաֆֆագ օլապիլտին մի։

—Խայր։

—Նօթէրին օտասընտան նէ՞ ճէվապ ալտրն։

—Ալարգրմ ճէվապ էսէֆամիզ տիր, չէօյլէ քի, օլ պապտէ պիր մալիւմաթը պուլունանրն, Սէնթ—Ուէն քէօշկիւնէ, Լիօնէլ Վարթընա միւրաճաաթ իյլէմէսի լազըմ կէլմէքտէ իմիշ։

—Լիօնէլ Վարթընա՞ մը... —տէյի պաղբրտր Բօզ Պրանշ էլէմի ագիմ իւզրէ, —ամա՞ն եա Բէպպիմ, պունո՞ւնտա մը ալթնտան օչրգտր...։

—Էվվէթ, մէրգումա միւրաճաաթի իթմէքլիք լազըմ կէլմէքտէ իմիշ, —տէտի Մաթիֆէ, —մէրգսմ իսէ, Մարսիալ Տէրէյ՝ ֆամիլեասընը մահվընա չալըշմագտա տրը...։

—Տիմէք տիր քի, պու ատամ հէր շէյ վագբ՞ֆ պուլունմագտա տրը, —էվվէթ, տիմէք տիր քի մէրգում, պունատան տօգուզ սէնէ մուգատէմ, պէնիմ իլէ Մարսիալը իճրա իթտիկիմիզ պիր ճինայէթի պիրմէքտէ՝ տիր...։

—Նէ՞ սէօյլէեօրսուն։

—Էվվէթ, էօյլէ օլմալը տրը, —տէտի Բօզ տիւշարը մէյեուսիյէթ օլարագ, —մութլագա, պու ատամ իլէ Տօմէնիգօ Սէպալա, իքիսի տախ պիր էֆքեարա վէ պիր մագսէտ խըտմէթ իթմէքտէ օլուպ, վէ Ֆալէզ քէօշկիւնիւ, Տօմէնիգօ Սէպալաեա, պիր նիյէթի խէֆիյէեէ մէպնի ատթն ալտրրմբշ տրը, վէ պաղչէտէ տէֆն իթտիկիմիզ Լորան Բէյմօնան ճէնազէսինի գազտրրըպ չբգարթարրարագ, իւզէրինտէ պուլունան մագպուզ սէնէտինի պուլմուշ օլտուղունտան, շիմտի մէրգումուն, եա էվլատընը, վէ եախօտ միրասխօրլարընը արամագտա տրը... վէ պու թարիգէ, Մարսիալըն հէմ գանլը գաթիլ, վէ հէմ տէ պիր խըրսըզ օլմասընը իսպաթէ զալգբշաճագ տրը... —վէ օլ վազբթ, հիչ շիւբհէ ճ-յիզ տէկիլ տիր քի, մէգքիւր ճինայէթիրտէ, պէնիմ տախի իշիհրաք իյլէմիշ պունլունտուղում զահիրէ չբգբզ անլաշբլաճագ տրը...։

—Նա՞սրլ իսպաթ իտէպիլէճէք տիր։

—Պաղբնըզ նասրլ օլաճագ տրը, օլ կիճէ պիզ Լորան Բէյմօնու էօլտիւրմէգտէն էվվէլ, Մարսիալ մէրգումա միրտիկի իւչ եիւզպին ֆբրանգլըգ մագպուզսէնէտինի, պանա իմզալամթըրտը իտի, տիմէք տիր քի. շիմտի պէնիմ իմզամ մէրգումուն եանընտա պուլունմագտա տրը... վէ պինատէն ալէյհ, նասրլ քի սէնտէ անլաեապիլիրսին, պէնիմ իշիմ պիթմիշ տիր... վէ պէնիմ իշին ֆիրարատան պաշգա հիչ պիր շարէ պուլունմագտա տէկիլ տիր...։

—Գաչմա՞գ մը, —տէտի Մաթիֆէ ումուզարընը սիլքէրէք, —խայր, խայր, ե օլուր շէյ տէկիլ տիր, —Մէկէրչի Լիօնէլ Վարթընը, պիզի թահրընազարը տիզ գաթատաթուրմագտա օլմասընը պիլմէեօրմուսուն, մէկէրչի բօլիս խարաֆընտան, տայիմա կէօզէտիլմէքտէ պուլունտուղումուզու ունութմագտամբրն... —շիմտի, պու հալտէ, ֆիրար տիմէք, ճիւրմ ու ճինայէթի իգրար տիմէք օլուր... —օլվագբթ հէնուզ սինօրու կէչմէզտէն էվվէլ թութուլաճաղընտա հիչ շիւպհէ եօգ տուր...։

—Իմտի էօյլէ օլտուղտա, պունուն չարէսի՞ նէ տիր, նէ՞ թարիգ թութմալըեմ...։

—Հիչ, պուրատա գալմալըսըն, վէ պիր չարէսինի տիւշիւնիւպ պուլմաեա չալըշմալըեզ...։

—Նէ՞ չարէ արաեապիլիրիզ։

—Պունա պաշգա պիր չարէ պու-

Թողլով փոխելու է երկրէն, ան-տեսական վիճակ ուր այժմ կը գտնուի մք խիստ տաժանելի է։ Կառավարական, ստորին պաշտօնականներ որոց շահը՝ հակառակ կարգ. օրինաց, միակ գիւղացիներ կողոպտելէ յառաջ կուգա մի նոր կեղեքում ալ հնարեցին։ Գիւղացւոց արտերը չափելէ յետոյ ամեն մէկի վրայ երեք չորս պատիկ արժէք դրին որոց համար պարտին գիւղացիներ տուրք վճարել։ Ինչ կը լինի այս գիւղացւոց վիճակը որ երկու երեք հարիւր արտավար հող ունենալով, և սովորաբար ալ ինքը կամ եղբայրը պանդուխտ գտնուելով հողի մի քիչ մասը միայն կը մշակուի, մինչդեռ երկու երեք հարիւրին համար պարտաւոր է կրկնապատիկ տուրք վճարել։ Արճելցիք և Ալծկեցիք որք գրեթէ ամբողջ Վանի և Բաշգալէի կուսակալութեանց ցորեն կը հասցունեն, բոլոքեցին տեղային կառավարութեան, ալ դեռ պատասխան չառին։ Այդ գիւղացիներու շատերէն լսեցի գաղթելու խօսքեր. երկրորդ սով մ'ալ պիտի ունենանք...։ Միւս կողմանէ երկրի վաճառականութիւն խիստ ետ մնացած է. խանութպանները, խանութի վարձը հազիւ կարող են շահիլ։

Նարեկայ վանքը որ կը գտնուի Դաւաշ գաւառի Նարեկ անուն գիւղի մէջ նշանաւոր է իր ունեցած հարուստ կալուածներով, գանձ Նարեկ գիւղի կրթութեան ծառայեցուցեալ վանքի եկամուտի մի մասը։ Բանիցս առաջարկութիւններ եղան մի անձի կողմանէ Բաղաքական ժողովին որ մուգաթայով վանքի կալուածները իրեն յանձնուէր մէկ կամ երկու տարի պայմանաժամ, չգիտենք թէ ինչո՞ւ չընդունուեցաւ այդ առաջարկը։

Ամսոյս 27 ին Գալճեան Յարութիւն աղան մեկնեցաւ Եատախ, Մովսէսոց Յանձնաժողովի յանձնարարութիւնը կատարելու, բաժնելով Ֆլաստելոց վրայ իրենց յատկացուած դիսուն Օսմ. լիրա։

Բարձրագոյն հրամանաւ տեղւոյս զինուորական Հայ բժիշկներն և դեղագործներն Պոլիս կոչուած լինելով կը մեկնին հետզհետէ։

1883 Մարտ 29 Վան ԱՆՈՒՇԱՒԱՆ

ԻԼՆԱԹ

Եօրկի օղլու Թաշօնուն, Եանգօ վէլէտի Սիմիօնա օլան տիւեունու մահքիւմէսինին թէսլիյէսի իչուն, Ֆաթիհ ճիվարընտա Պիւիւք Գաղամանտա օն տէօրթ նիւմէրօ իլէ միւրաղ գամ, միւթասարրիֆ օլտուղու պիր պաղ ֆուրունուն նրոֆ հիսէսի, թարիխի իլանտէն իթիպարէն օն կիւնսոնրա մէվզիլ միւզաեիտէեէ գօնուլաճաղընտան, իշթիրասընա թալիպ օլանլարընն, վէ տահա զիեատէ մալիւմաթ ալմաղ իսթէեէնլէրին, մահքէմէի թիճարէթ իճրա տայիրէսինէ միւրաճաաթ իլլէմէլէրի իլան օլունուր։

15 մարտ 1299

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

ԿԱՄ

Եղ. Աղանդոյ Գէորգոյ Շնչմանեան

Արար

Տ. Թադէոսի Հանայ Սալախօրեանց

Արժ. հեղինակին այս գործը, որոյ մէջ կը փայլին ամենախորին գիտութիւն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ դաւանութեանց, պատմութեան, և ծէսերուն, և յորում ջերմութեամբ պաշտպանուած է Հայկական եկեղեցին կրօնական նոր-յեռ-ընդեռց դէմ, Սարբեան տպարանէն այս անգամ ի լոյս ընծայուած լինելով կը վաճառուի գրավաճառաց քով ի գին 4 դահեկանի։

Արժ. Տ. Սալախօրեանց յիրաւի կարեւոր ծառայութիւն մը մատուցած է հեղինակելով սոյն գործն, և կը յուսամք որ բոլոր անոնք, որոց խղճահարութիւնն խանգարուած է նոր-յեռ-ընդեռց վարդապետներուն փայլուն խօսքերէն, մեծապէս պիտի օգտին անկէ, տեսնելով թէ իրենց հարց եկեղեցին չէ ընդունած երբէք բան մը, որ հակառակ բլլայ Աւետարանի և իր հեղինակին սուրբ։

PLUS DE CHEVEUX BLANCS

ԲՈՒՐԻՍ ՍԼՆԱՑԻ ՀԷՄԻՍԷԼԹԷԼԷՐԻ ԹԱՐԱՅԸՆՏԱՆ

ԿԷ-Փ-Շ Դ-Ռ-Լ- Ֆ-Շ-ՆԸՇ ԴԸ

Ցրանանքն Բուէն չէ հրինակ մուզիմ

քիմեաքէր

Մ. ՏԻԳՄԱՐ ԷՆԷՔԻՆ

Իյճաաքէրտէսի օլան

ՍԷԼԱՆՕԺԷՆ

Նամ մէշհուր աաչ պօեասը, պիր տաղզա Լշին տէ, հէր նէրենքաէ օլուր խէ օլսուն, սաչլարը պօեասէրզ, տէրէյէ ատա էյրաբը խասար իթմէտիկի կկոպ։ Հիչ վիր զօղու տա վէրմէզ։ Պու պօեա էմսալինտէն, նիսպէթ դապուլ իթմէզ տէրէ ճէտէ։ Ֆայիդ տիր։

Հէր պիւեիւք թօհաֆէնը տիւքքեանլարընտա պուլունուր։

ՍԱՐՐԱՖԻԹԵԼԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լոնդոն ապրիլ 13 ազմ. գր քէսիկ	13-
» » ապրիլ 13 պահ. աչ	12 38
» » էն եիւքսէք	12 58
» » էն աչաղը	-
» » Սաաթ 3 տէ	-
1865 Իսթիգ. (Մութաֆ) 6 % ֆ.	-
1865 » » 6 % ֆ.	75 50
1869 » (Բինար) 6 % ֆ.	66-
1872 » (Պոնտիս Թրէկսոր	23-
1873 » (Բինար) 6 % ֆ.	61-
Ռուսկի չրմէնարֆէր	56-½
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշմիշ	83-3
Մէքսիք ղուրուշ	-
Հէվալէսիզ »	35-
Ագչէ ֆայիզի %	9-

ԱԳՈՒՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Դրէտի ժէնէրալ 6 %	7-
Սօսիէթէ ժէն 6 %	5-5
Իսթանպոլ Պանգասը	8-10
Սօսիէթէ Օթօման	4-8
Թլամվայ 5 % (Գ. Ֆ.)	330-
Լավրիօմ (մատէն)	176-

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Օսմանը Արասը 100 ղրշտան	Ղ. Փ.
Ինկիլիզ Արասը	110-4
Ֆրանսէզ ալթունու	37-35
Բոլ	90-10
Դրիմից ալթունու	51-25
Պէնազ մէճիտիյէ	108-9
Մէթալիք	101-20
Պէշիք	105-15
Ալթըրգ	103-20
Պազըր	690-
Գարպոն զայիմէսի ֆարիք	910-

ԱԳՈՒՕՆԼԱՐ ԲԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1000-
Էն աչաղը	1000-
Սաաթ 4 տէ	1000-

ՄԱՃԱՐԼԸ

Վիէննատա վագը ֆապրիգատէրզատան պու տէֆա ալող էյլէմիշ օլտուղումուզ

ՖԻԼԼԻՅԵԷԹԼԻ ԷՄԹԱՆԵԸ

մաղազամբզտա գօեաճագ մահէլիմիզ պուլունմատըգընա մէպնի, էմթատանը մէզբիւրէեի չարուգ սաթրպ վէ էլտէն չբգ արմագ իչին, ֆիեսաթլար իւզէրինէ ԵԻԻԶՏԷ ՕԹՈՒԶ սգ օնթ. իթմէկէ մէճպուր օլմաչուգ տուր.

ՊՈՒ ՍԳՕՆԹՕ ԻՒԶԷՐԻՆԷ, ՇԻՄՏԻ ՄԱՂԱԶԱՄԸԶՏԱ

25 ղրշտա էրքէք իչին պիր բանթալօն
85 » » » » բարտսիւ
105 » » » » գօստիում (չաքէթ, եէլէք, վէ բանթալօն)
25 » վէ պիր թապըմ ուֆագ չօճուգ էլպիսէսի ֆիրուխթ օլունմաղտա տուր։

ՄԱՃԱՐԼԸ A LHONGROIS ՄԱՂԱԶԱՄԸ

Պաղչէ գարտուանտա, Շէյխ իլ Իսլամ խանը այթքնտա Ն՝ 5

HUILE DE HOGG

ՍՕՐԻԻ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի՝ տարիներու փորձով հետևեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հաբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբիւն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն և այլն. նաև տկար և վատիկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Զգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահապետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշբանի չեն ճառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զբաղեցնելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Իսկական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շշերով կը ծախուի։ Պահանջել Հօկի անունը և Բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լ. ըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պուսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քովկը գտնուի։

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ Հօկի մորիւ ձկան բնական իւղի շշերուն էթիքէթնեռուն վրայ Գաղիոյ կառաւարութեան կնիքն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընելու։

զորճարանի նշանը։

ՄԷՍԱԼԻԲԻ ՄԱՀՐՈՒՍԷՆԻՆ ՀԷՐ ԹԱՐԱՅԸՆՏԱ ՎԷ ՄԸՍԸՐՏԱ

ՖՐԱԹԷԼԼԻ ԿՕԼՏԱՆՊԷՐԿ

Իսմայէլ Թանբլմբզ օլան, է՛ն գասիմ, է՛ն մէշհուր, վէ է՛ն պիւյիւք հաղբր մէլպուսաթ մաղազասը։

Իչպու մաղազա սաթտրը էլպիսէլերին գուսաչլարընը տաեանըգլըը, իմայաթընն նէֆասէթի, վէ պիչմէրիին կիւզէլիկի իլէ քէսպի չէօրէթ իթմիշ օլմաղլա, շայեանը բաղվէթ պուլունտուղու կիպի, կէրէք պու խուսուսլարտա, վէ կէրէք ֆիեաթլարընն էնվէնիյէթի էհկէթլէ ասլա ըէգապէթտէն գօրգմաղ։

Պաշրճա տէբօղիթօսու, Գալաթատա Գարաքէօյտէ չէշմէնին գարշըսընտա 128 Նիւմէրօլու

A LA VILLE DE VIENNE

Նամ Վիէննայի մաղազասը տբր։

Գատընլար վէ քիւչիւք դըզլար իչին տախի հէր նէվ մանթալար պուլունուր։ Մէզքիւր մաղազանընն շիւպէլէրի պուլունան չէհրլէր.

Պուքրէշ	Ֆիլիպէ	Սաղըզ	Եաֆա
Ճրրճօվա	Լիրնէ	Թարսուս	Ալգրա
Բուսճուգ	Մէրանիք	Ատանա	Իսքէնտէրիյէ
Շումլա	Իզմիր	Պէյրութ	Դահիրէ
Վառնա	Սամսուն	Շամ	Վէ ղայրէհ-ա
Պուրկաս	Մէրսին	Թարապլուսու Ղարպ	

Ֆապրիկասը Վիէննատա Կլոսդանկաս սոդաղընտա վագը Բրօճէֆիքաէ Նօ. 23 տէ տիր։

ASTHME

Թրիպ ԼԸՎԱՍՍԷՕՐ նամ պիր նէվ սիկարալար նէպլէյ, կէաբլաս թրգանմասընը, նէֆէս գըսըլմասընը վէ հէր նէվ նէֆէս պօրուլարը խասմատարընը թէտավի իսէրլէր։ Ֆիեաթը Ֆրանսատա 3 ֆրանգ տբր։

NEVRALGIES

Սարա խասթալըը տօղթօր ԳՐՕՆ ԻԷՆԻՆ ԱՆԹԻ-ՆԷՎՐԱԼՃԻԿ Թապիր օլունան հապլարը իսթիմալ օլունտուգտա, անինտէ քէսիլիր։ Ֆրանսատա գութուսու 3 ֆրանգա տբր։

Մէրքէզի ԲԱՐԻՍՏԷ ՄՕՆՆԷ սօղաղընտա Ն՝ 23 պիրինճի սընըֆ էճզաճը վէ քիմեաքէր Մ. ԼԸՎԱՍՍԷՕՐԻՆ մաղազասը տբր։ Իսթանպոլտա Մ. Վ. Գասապեանընն էճզա մաղազասընտա, վէ Իսքէնտէրիյէտէ Մանեան վէ Գոմբոնընն մաղազասընտա վէ հէր պիւյիւք էճզաճանէլէրտէ պուլունուր։